

A KOMPETENCIA ALAPÚ OKTATÁS HÁTTERE

A jogi háttérét az Európai Unió adja (szerencsére az anyagi háttérét is: -))

2000-ben a lisszaboni határozatban felszólították a tagállamokat, hogy oktatási és képzési rendszerüket alakítsák át a tudásalapú társadalom megteremtése és a foglalkoztatottság növelése érdekében.
(A technikai fejlődés - főleg a számítástechnika - egyre több munkafolyamatot átvesz, és lehetetlenség megjósolni, hogy milyen lesz a foglalkozások és szakmák eloszlása a közeljövőben.)

2004 Európai Bizottság kiadott egy dokumentumot amelyben a kulcskompetenciákat összegezte és értelmezte.

Közben **Magyarországon** is elindult a változás melynek bizonyítéka:

- Nemzeti alaptanterv újítása
- Oktatási Minisztérium középtávú közoktatás-fejlesztési stratégiája
- Nemzeti Fejlesztési Terv

A gyakorlati lebonyolításban oroszlánrészt vállalt a **suliNova Kht**, amely több éves munkával kidolgozta és tesztelte a KOMPETENCI ALAPÚ OKTATÁSI csomagját. A-típus: Műveltségterületen belül; B-típus: Keresztntanterv szerint más műveltségi területen; C -típus Tanórán kívül de még az iskolai kereteken belül.

A csomag jellemzői:

- Módszertani, tanulásszervezési megoldásokat adnak.
- Differenciálás (tartalmi, tanulócsoport, követelmények), tehetséggondozás, hátránykompenzálás
- Passzív tanulói magatartás megváltoztatása. (Projekt módszer: Több tanuló dolgozik ugyanazon a témakörön. Pl: Wekerle telep 100 éve)

C:\Users\Péter\Documents\OneNote-jegyzetfüzetek

Fontosabb pályázatok

HEFOP: Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program

2004-2006 között az Európai Unió Strukturális Alapjától kapott 750 millió eurós támogatás. Az Egészségügy, a Foglalkozáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium és az Oktatási Minisztérium közreműködésével a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében meghirdetett pályázati rendszer.

TÁMOP: Társadalmi Megújulás Operatív Program

2007-2013 közötti pályázati lehetőségeket jelenti.

TIOP: Társadalmi Infrastruktúra Operatív program

Európai Unió célja: Tartós gazdasági növekedés és a foglalkoztatás kiszélesítése.

Kompetencia fogalma

2010. február 12.
22:06

A kompetencia latin eredetű szó, alkalmasságot, ügyességet fejez ki.

„A kompetenciát úgy kell tekinteni, mint olyan általános képességet, amely a tudáson, a tapasztalaton, az értékeken és a diszpozíciókon alapszik, és amelyet egy adott személy tanulás során fejleszt ki magában.”

(Coolahan)

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

- Anyanyelvi kommunikáció,
- Idegen nyelvű kommunikáció,
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- IKT (információs és kommunikációs technológia),
- Technikai kompetenciák,
- Vállalkozói készségek, kezdeményezőképeség
- Személyközi (szociális) és állampolgári kompetenciák,
- Tanulási kompetencia (hatékony önálló egész életen át tartó tanulás),
- Általános kultúra (esztétikai és művészeti tudatosság).

Jelentőségét nem kell különösebben magyarázni. Két kompetenciaterületet mégis kiemelnék.

1. Szövegalkotás

Amely óvodás korban elkezdődik azzal, hogy az írás és olvasástanuláshoz elengedhetetlen gyakorlatokat végeznek a gyerekek. Pl. ujjgyakorlatok, szövés, fonás, mikro mozdulatok.

Később a szövegek megalkotásának nagy szerepe lesz az életben. Érthető, rövid lényeget kiemelő megfogalmazásokra való képesség.

Az óvodáskor előtti anyanyelvtanulás az egyik megerősítője a kompetencia alapú oktatás szükségességének, ugyanis a kisbabák anyanyelvüket olyan módon tanulják, hogy minden egyes szóhoz cselekvés, történés, mozdulat... tartozik. Ezek a szavak soha nem fognak a felejtés homályába veszni. Később ezen szavakkal egész fogalmazásokat, leírásokat, szakdolgozatokat vagy akár doktori disszertációkat is le tudnak írni.

2. Szövegértés

Az értő olvasás minden területen nélkülözhetetlen egyrészt a probléma feltárásában másrészt, az előzőekben megfogalmazott szövegalkotók tapasztalatainak átvételére.

Idegen nyelvi kommunikáció

2010. február 13.

11:27

Az idegen nyelv fontosságát mindenki a saját bőrén tapasztalja szomszéd, rokon, ismerős vagy rokon külföldön dolgozik vagy külföldön szeretne dolgozni a magasabb bér és a jobb körülmények miatt.

A mérések szerint a Magyarországi nyelvoktatás nagy hangsúlyt fektetett a nyelv rendszerének ismeretére, holott a használható nyelvtudás kellene előtérbe helyezni. A diákok szerint órán főleg nyelvtani gyakorlatok, hangos olvasás, fordítás és kérdés - felelet típusú feladatok vannak és kevés párbeszéd, szerepjáték, pár és csoportmunka. Ennek következménye, hogy a külföldi környezetben nem tudnak " egy pohár vizet sem kérni".

A nyelvvizsga rendszere is ezt erősítette: Pl.: Hihetetlen történetek szárnyaltak a Rigó utcai vizsgákról (több évig külföldön élő nyelvvizsgásoknak sem sikerült a középfok).

Szociális kompetencia

2010. február 13.

12:00

Én és a világ kapcsolatának helyes kialakítása.

Környezettudatos magatartás kialakítása. (Tiéd ez az osztály, iskola és később tiéd lesz ez a kerület, ország és a Föld.)

Környezet védelme közös érdekünk. Tanterem tisztasága nemcsak a takarítók feladata!!!

Biztonságos életvitel. Saját és társak testi és lelki épségének védelme

Aktív felelősségvállalás (Lehetet volna egy generációval hamarabb is bevezetni!!!)

Természettudományos kompetencia

2010. február 13.

12:09

Az Egyesült Nemzetek Szervezet a 2005-2015-ig tartó évtizedet a "A tanulás fenntarthatóságáért" évtizedének nevezte.

Nem ideákat tartalmaz hanem kézzelfogható pedagógiai módszereket az emberiség megmentése érdekében.

Nagyon sok kompetencia területtel összefügg.

- anyanyelvi kommunikáció: ne csak egy emberen belül alakuljanak ki az emberiséget megvédő gondolatok (idegen nyelvi kommunikáció)
- Matematika és technológiai kompetencia (A megfelelő technológiák kidolgozás és elterjesztése, amely matematikai eszközökkel születnek)

Információs és kommunikációs technológia

2010. február 13.

12:20

ELTE: "Információért vagy energiáért fizetnek"

Ahhoz, hogy valaki az életében boldoguljon információkat kell gyűjteni. A problémáiról ez könnyű és a megoldási lehetőségekről.

Nem mindegy, hogy honnan, milyen gyorsan, milyen megbízható forrásból, hány forrásból kapja.

Diákjainkat meg kell tanítani a információ források hatékony használatára.

Alkalmaznunk kell minden kommunikációs csatornát arra, hogy az átadni kívánt információt (tananyagot) minél sokrétűbben és mélyebben adjunk át.

Tanulási kompetencia

2010. február 13.

12:26

Az egész kompetencia alapú oktatás lényege nem a tanítás, hanem a tanulás aktív folyamata áll.

A legfontosabb, hogy a tanuló képes legyen tanulni. Nemcsak az iskolai évek alatt, hanem egész élete során.

Erre egyre nagyobb szüksége lesz, mert változó világunkban egyre bizonytalanabb, hogy egyetlen munkahelyen, egyetlen szakmában fog dolgozni.

Nagyobb esélye lesz akkor, ha megtanul tanulni és képes lesz a változások során felmerül ő ismereteket elsajátítani.

A régi módszerek új a XXI .század követelményeinek megfelelő módszerekkel kell kiegészíteni vagy felváltani.

A társadalmi változások szükségessé teszik, hogy az iskolai munkában olyan módszereket is beleszőjünk, amelyek az iskolán kívüli tevékenységekkel, problémákkal foglalkozik.

Munkákban az iskolán kívüli ismeretekre támaszkodva alakítsuk, oktassuk és neveljük a diákokat. A Nyitott iskola modellje egyik út. A gyerekekre az iskolában nagyon sok élmény, siker és kudarc éri de ez csak egyik része az életének, a másik fontos ráhatás az iskolán kívüli környezetből érkezik. Ha megfelelő kapcsolatot alakítunk ki partnereinkkel (szélesebb körben értelmezve: szülők, társadalmi szervezetek, minden olyan valóságos és jogi személy aki hatással van tanulóinkra) akkor diákjaink képességeit készségeit úgy tudjuk alakítani, hogy már az iskolában (amely egy kis de sok esetben védett világ lesz számukra) elinduljanak azon az úton amelyen majd felnőttként haladniuk kell. Ez nem azt jelenti, hogy felnőttként kell kezelni őket, hanem azokat a képességeiket fejleszteni amelyre szükségük lesz.

Kapcsolatai

A természettudományi kompetencia résznél már volt róla szó, hogy a matematika sok (ha nem minden) területen fontos szerepet játszik.

Az EU által javasolt kulcskompetenciák többsége nem tantárgyhoz köthető, vagy azon túl, minden tantárgy keretében lehetséges és szükséges a fejlesztésük.

Mérések

2010. február 13.
13:22

A mérések tapasztalatai azt mutatják, hogy a magyar gyerekek a tanórán szerzett, tantárgyi tudásban jó eredményeket értek el, de ha kicsit is hétköznapivá vált a feladat az eredmények rohamosan csökkentek. ($2 \cdot 2 = 4$ Egy 2 méter oldalú szoba területe?)

Elszigetelt tudást ad.

A tanórán szerzett tudásra lehet építeni.

Újdonságok a matematika oktatásban

2010. február 13.
13:20

Szakítani kell a tantárgyi oktatással és a tanulás folyamatát egy komplex, életszerű és izgalmas környezetbe kell helyezni.

A matematika tanárképzés tudomány-centrikus. A főiskolákon inkább tudósképzés folyik, mint tanárképzés. (Aki didaktikából írta szakdolgozatát azt gyávának tartottuk.)

A matematikai problémák megoldása során törekednünk kell arra, hogy a diák tudja, hogy mit csinál, hol tart és ha elakad, akkor keresse a kiutat. A magyar diákoknál jellemző, hogy azzal sincs tisztába, hogy elakadt?!

Nagy hangsúlyt kell fektetni a matematikán belül a problémamegoldó kompetencia fejlesztésének. Olyan probléma megoldását felvetni amelynek nem látszik rögtön a megoldási menete, vagy több megoldása van, vagy esetleg megdöbbenő a megoldás.

A matematikai feladatok, szép igényes megoldása sajnos csak kevés diák számára adatik meg. A többieknek ezen követelmények teljesítése kínlódás.

- Én is 2-es voltam matekból.
 - Nekem sem ment
 - Én már nem tudok segíteni neki 5.osztály
 - A feladat rosszul van megoldva: Anyukám segített megoldani!
- A kínlódás másik oka a rengeteg gyakorlás és rutinszerű tanulás.
- Érettségiző diák: "De jó már nem kell többet matekot tanulni!"

Ezen mondatok is mutatják, hogy az oktatásrendszerünkön változtatni kell.

Olyan tevékenységközpontú pedagógiát kell követni amelyek segítik a matematikához kapcsolódó képességek és készségek fejlesztését. Egyéni utat adva a diákok számára amelyen lassan vagy gyorsan de haladnak előre.

A világban való eligazodáshoz ha valami igazán kell akkor az a matematika.

Egy példa: A matematikához nincs királyi út.

A matematikai tudás egy hegy csúcsán helyezkedik el. Vannak olyan kiépített utak amelyeken már nagyon sokan jártak, vannak ösvények amelyeket csak kevesen vesznek észre és vannak olyan részek amelyen még senki sem járt.

A matematika oktatás célja, hogy mindenki fel jusson a csúcsra és mindenkinek megtaláljuk a neki megfelelő utat. A Jó képességűek haladjanak egyenesen felfelé, a hátránnyal indulóknak pedig szerpentines utat válasszunk. A hegymászást célszerű csoportokban végezni. Csoportbontás akár homogén akár heterogén csoportok.

Előfordulhat, hogy a lassabban haladók a sikerek hatására egyre gyorsabban haladnak és lesznek olyanok akik csatlakozhatnak a meredekebb úton haladókhöz. Ez vissza is érvényes. Ez magyarázza az integráció folyamatát.

A hagyományos és az újszerű pedagógia különbségei

	Hagyományos	Újszerű
Tanár	Bíró, beszélő, szakértő	Edző, vezető, szakértő, tanuló
Tanuló	Passzív hallgató	Aktív cselekvő
Tartalom	Tantárgyakra bontott, elvont, átfogó	Integrált, több tudomány területet átfogó
Értékelés	Válogató, minősítő	Diagnosztizáló, alakító
Tanulási környezet	Nagy lépések. Kevés az interakció, kevés információ-forrás van, sok az utasítás	Apró lépések, sok interakció
Didaktika	Didaktikai háromszög: tanár, diák, tananyag	Didaktikai sokszög: tanár, diáktárs, feladat, média, tudományterület